

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
The role and importance of the school board committee

ชัยชาญ แก้วชิงดวง

บทคัดย่อ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้แทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ได้แก่ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐานพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพเสนอแนะและมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิชาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสื่อสารจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชนรวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการพ.ศ. 2546

คำสำคัญ : คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทหน้าที่และความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The School Board Committee is the representative of the people involved in the educational management of the educational institution. The role and duties of the school board are very important in supervising and supporting the school. This is because of the intent of the National Education Act. 1999 and amended by the Act of the Ministry of Education, 2004, and the Ministerial Regulations prescribe the number of members, qualification, criteria and method of nomination, election of the chairman and director, term of office and dismissal of the committee of basic education institution, with the role and

authority under the regulations of the Ministry of Education on the Board of Education. Basic 2000. The policy and plan for the development of educational institutions shall be agreed upon. The annual plan of the educational institution shall be approved. The approval of the curriculum, the supervision and follow up the plan of the educational institution shall be approved and supported. All children in the service area receive basic education, quality and standard of care for children with disabilities, underprivileged children and children with special needs. Special attention is given to the development of potential, suggestion, and participation in the management of the field of budgeting, personnel administration and general administration of the institution, raising resources for education as well as lecturers. External and local wisdom promotes the development of students in all aspects, including communication, customs, arts and culture of the local and the nation. Collaborate with public and private organizations to provide educational facilities for community speakers and participate in community and local development. Before the proposal to the public as well as the authority and management of personnel to be born under the law governing the administration of teachers and educational personnel under Section 38 Ministry of Education, 2003.

Keywords: School Board Committee, Laws related to School Board Committee, Roles and Functions of the Basic Education Committee

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการจัดการศึกษาที่รัฐดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียวนั้น ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้เพราะระบบการศึกษาที่รัฐจัดขึ้นเป็นการศึกษาแบบแยกส่วนตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางเพียงแห่งเดียว ทำให้การดำเนินงานล่าช้า ซึ่งปัจจุบันนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสารหรือยุคโลกาภิวัตน์ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจโดยการเปิดโอกาสให้บุคคลชุมชนและองค์กรต่างๆในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือว่าเป็นผู้แทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหมู่บ้านชุมชน ที่มามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริง

จากความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื้อหาในบทความนี้จะนำเสนอกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจวินัยอารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้ สมกับวัยโดยส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับและ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 14)

2. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ขึ้น โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา เป้าหมาย 2.3 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จำนวนองค์กร สมาคม มูลนิธิหรือหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดการศึกษาหรือร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และสัดส่วนการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคเครือข่ายเมื่อเทียบกับรัฐ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงขึ้น เป็นต้นโดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2560:136)

3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละ สถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของ สถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนา อื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

4. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ มาตรา 38 ให้มี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และ สถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน กรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของ คณะกรรมการสถานศึกษา

5. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติ หน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ข้อ 6 ให้สถานศึกษามี อำนาจปกครองดูแล บำรุงรักษาใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา เว้นแต่การจำหน่าย อสังหาริมทรัพย์ที่มีผู้อุทิศให้สถานศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 ตลอดจนกฎกระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของ สถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิโดยให้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ขอบข่ายสถานศึกษา สถานศึกษาที่ต้องดำเนินการสรรหาและเลือก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎกระทรวงฯ ได้แก่ โรงเรียนวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับงบประมาณจากรัฐยกเว้นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และศูนย์การเรียน

2) จำนวนกรรมการ (กฎกระทรวงข้อ 2) สถานศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 300 คน ให้มีคณะกรรมการจำนวน 9 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียน เกินกว่า 300 คน ให้มีคณะกรรมการจำนวน 15 คน

3) องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กฎกระทรวงข้อ 2) ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการที่เป็นผู้แทนของกลุ่มบุคคลต่อไปนี้ ผู้ปกครอง ผู้แทน ครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า องค์ประกอบละ 1 คน/ สำหรับกรรมการที่เป็นพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ให้มีจำนวน 1 รูป หรือ 1 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และ 2 รูป หรือ 2 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ 1 คนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และ 6 คน สำหรับสถานศึกษา ขนาดใหญ่ ทั้งนี้ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

4) คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) คุณสมบัติทั่วไปและลักษณะต้องห้าม (กฎกระทรวงข้อ 3)

(1.1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(1.2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(1.3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(1.4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็น โทษสำหรับความผิดที่

ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(1.5) ไม่เป็นคู่สัญญากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษานั้น

(1.6) ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีลักษณะ ต้องห้ามตามข้อ (5) ต้องออกจากการเป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามหรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่ เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบกิจการหรือการใด ๆ อันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวแล้วต่อผู้อำนวยการ ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับ แต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการ

(2) คุณสมบัติเฉพาะ (กฎกระทรวงฯ ข้อ 4)

(2.1) กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ต้องเป็นผู้ปกครองตามทะเบียน นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ ปรีกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(2.2) กรรมการที่เป็นผู้แทนครู ต้องเป็นครู

(2.3) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน ต้องไม่เป็นครูเจ้าหน้าที่ หรือ ลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรีกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(2.4) กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า ต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษาหรือสำเร็จ การศึกษาจากสถานศึกษานั้น และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างที่ปรีกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมี สัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(2.5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องไม่เป็นกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาเกินกว่าสามแห่งในเวลาเดียวกัน และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ ปรีกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

5) วาระการดำรงตำแหน่ง (กฎกระทรวงข้อ 7)

(1) ประธานกรรมการและกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันไม่ได้ (กฎกระทรวงฯ ข้อ 7)

(2) ในกรณีประธานกรรมการและกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหา เลือกและแต่งตั้งประธานหรือ กรรมการแทนภายใน 90 วัน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึง 180 วัน จะไม่ดำเนินการก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับเลือกดำรงตำแหน่งแทนเท่ากับกฎกระทรวงฯ ข้อ 8 (วรรค 1)

6) การพ้นจากตำแหน่ง (กฎกระทรวงข้อ 7 และ 8) นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ ทำให้เสื่อม เสียต่อสถานศึกษาหรือหย่อนความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับกรรมการ ประเภทนั้น

(5) พ้นจากการเป็นพระภิกษุเฉพาะกรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุ

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อกำกับและส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ดังนี้
หน้าที่ข้อ 1 กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา

หน้าที่ข้อ 2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

หน้าที่ข้อ 3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

หน้าที่ข้อ 4 กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

หน้าที่ข้อ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

หน้าที่ข้อ 6 พิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

หน้าที่ข้อ 7 เสนอแนะและมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา

หน้าที่ข้อ 8 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสื่อสารจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

หน้าที่ข้อ 9 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

หน้าที่ข้อ 10 ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน

หน้าที่ข้อ 11 แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร

ประธานกรรมการสถานศึกษาแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการตามความเหมาะสมและความจำเป็นในแต่ละกรณี

นอกจากนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 รวมทั้งอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547:5) ดังต่อไปนี้

1) กำกับ ดูแลบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่ ก.ค.ศ.และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนด

2) เสนอความคิดเห็นต่อการจําแนกและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

3) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา

4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่น หรือตามที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามอบหมาย

สรุป

คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากกรรมกรนั้นเป็นตัวแทนมาจากหลายภาคส่วนทั้งจาก

ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และผู้แทนองค์กรชุมชน และจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ฉะนั้นเพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการบริหารจัดการทางการศึกษา ทั้งนี้ การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จนั้นสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกันโดยมีจุดหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น โดยในส่วนของสถานศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริมภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะเข้ามาร่วมสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในกิจการของสถานศึกษา ให้การดำเนินงานของสถานศึกษารับรื่นและมีคุณภาพการศึกษา สัมกับเจตนารมณ์ของของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545 ก).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ:กระทรวงฯ.
- _____. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล, กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560,6เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40ก. หน้า 14.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545), พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2546). คู่มือการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____. (2547). คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพฯ : องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2550 ก). แนวทางการดำเนินงานขององค์คณะบุคคลและการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2550 ข).แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการบริหารการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ .
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560).แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- Hoy, Wayne K. and Cecil G, Miskel. (2001). Educational Administration : Theory, Research and Practice. 6 th ed. McGraw – Hill International Edition 2001.

Likert, R.R. (1961), **New pattern of Management**. New York : McGraw-Hill.

Monrman, Susan Albers and Wohlstetter, Priscilla. (1994). **School-Based Management : Organizing for High Performance**. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

William, N. (2003). (CD-ROM).**Site-Based Management : Its Impact on School DecisionMaking**. Abstract from :Ed.D Dissertation of University of Alberta, 1997
No : DAI-A 58/10.